Uitspraak: 24 oktober 2007
Rolnummer: 05/1622
Rolnr. rechtbank: 04-2365

HET GERECHTSHOF 'S-GRAVENHAGE, derde civiele kamer, heeft het volgende arrest gewezen in de zaak van

1. Krishnamenen KALLOE en
2. Sharmilawatie SEWNUNDUN
beiden wonende te 's-Gravenhage,
appellanten,
hierna te noemen: Kalloe cs.,
procureur: mr. P.J.M. von Schmidt auf Altenstadt,

tegen

de stichting **CENTRAAL BUREAU RIJVAARDIGHEIDSBEWIJZEN,**
gevestigd te Rijswijk,
geïntimeerde,
hierna te noemen: CBR,
procureur: mr. D.J. Beenders.

1. Het geding

Bij exploot van 3 augustus 2005 zijn Kalloe cs. in hoger beroep gekomen van het door de rechtbank 's-Gravenhage tussen partijen gewezen vonnis van 4 mei 2005. Bij memorie van grieven (met bewijsaanbod) - hebben Kalloe cs. drie grieven aangevoerd. Bij memorie van antwoord heeft CBR de grieven bestreden. Vervolgens hebben partijen de stukken overgelegd en arrest gevraagd.

2. Beoordeling van het hoger beroep

2.1 De door de rechtbank in zijn genoemde vonnis onder 1.1 tot en met 1.5 vastgestelde feiten zijn in hoger beroep niet bestreden. Ook het hof gaat van die feiten uit.

2.2 Het gaat in deze zaak - kort gezegd - om het volgende:
Op 14 februari 2001 heeft een examinatrice van het CBR, De Rooy, een rijexamen afgenomen bij een leerling van de autorijschool van Kalloe cs. Bij dit examen werd de auto van Kalloe cs. (hierna: de lesauto) gebruikt. Tijdens het examen is de lesauto tot stilstand gekomen op de spoorwegovergang aan het Haantje (hierna: de spoorwegovergang) te Rijswijk. De examinandus en de examinatrice kregen de lesauto niet meer gestart. Toen de alarmbellen van de spoorwegovergang afgingen hebben zij de lesauto verlaten. De lesauto is vervolgens door twee treinen geraakt en volledig vernield. De schade aan de lesauto is door Nationale-Nederlanden vergoed.

2.3 In dit geding vorderen Kalloe cs. kort en zakelijk weergegeven een verklaring voor recht dat CBR onrechtmatig heeft gehandeld jegens hen doordat de examinatrice, die in staat moet zijn geweest ervoor zorg te dragen dat de lesauto de spoorwegovergang zou verlaten, niets gedaan heeft om dit te realiseren. Hierdoor hebben Kalloe cs. schade geleden. Zij vorderen naast de verklaring van recht veroordeling van CBR deze schade, op te maken bij staat, te vergoeden met betaling van een voorschot daarop en proceskosten.

2.4 De rechtbank heeft de vorderingen afgewezen.

2.5 Grief I richt zich tegen de verwerping door de rechtbank van de stelling van Kalloe cs. dat er voldoende tijd was om de auto van de overweg te duwen.

2.6 Dienaangaande geldt het volgende. Geen grief is gericht tegen de overweging van de rechtbank (kort gezegd) dat, gezien artikel 11b van de Inschrijvingsovereenkomst Rijschool het CBR slechts aansprakelijk is voor de door Kalloe cs. geleden schade als de examinatrice een grove fout heeft gemaakt. Ook het hof zal derhalve van het laatste uitgaan. Dit betekent dat beoordeeld moet worden of de examinatrice door met de examinandus de lesauto achter te laten op de spoorwegovergang en deze daar niet af te duwen een grove fout heeft gemaakt.

2.7 Van een grove fout zou alleen sprake zijn indien zou komen vast te staan dat er in dit specifieke geval ook door De Rooy in redelijkheid moest worden gemeend dat er voldoende tijd was deze handeling zonder gevaar voor haarzelf en de examinandus uit te voeren. Daarvan kan echter in de omstandigheden van het onderhavige geval niet gesproken worden. Tussen partijen is niet in geschil dat de lesauto midden op de spoorwegovergang stond. Onder 3.3. van het bestreden vonnis heeft de rechtbank de verklaring weergegeven die de examinandus op de dag van het ongeval heeft afgelegd. Deze niet betwiste verklaring komt hierop neer dat hij na het stilvallen van de lesauto ongeveer drie maal geprobeerd heeft de motor opnieuw te starten en dat dat niet lukte. Dit lukte ook De Rooy niet. Toen zij voorstelde achter het stuur plaats te nemen zag de examinandus de bomen dichtgaan en hoorde hij de overwegbellen afgaan. Blijkens zijn verklaring zat De Rooy toen nog in de lesauto.
Blijkens het proces-verbaal van 14 februari 2001 van de Politie Haaglanden (prod. 10 bij dagvaarding in eerste aanleg, p. 10) (i) behoort de normtijd tussen het knipperen en bellen van de beveiliging en het passeren van een trein van de overweg ongeveer 25 seconden te zijn en (ii) was de af te leggen weg tussen de plaats waar de lesauto stond en het volledig van de spoorwegovergang af zijn 6 meter.

2.8 Uitgaande van deze omstandigheden en ervan uitgaande dat De Rooy nog in de auto zat, had zij binnen 25 seconden moeten uitstappen, naar de achterkant van de auto moeten lopen en de auto 6 meter (eventueel samen met de examinandus) moeten voortduwen om hem helemaal van de spoorwegovergang af te duwen (daarbij had zij dan ook zichzelf en eventueel de examinandus voldoende ver van de opkomende trein in veiligheid moeten hebben kunnen brengen). Zonder nadere toelichting, die ontbreekt, valt niet in te zien hoe De Rooy hierin redelijkerwijs had kunnen slagen. Het enkele feit dat de weg na de spoorwegovergang omlaag loopt is hiervoor onvoldoende. Hoovers baseert het niet alles doen om de overweg vrij te maken op het gegeven dat de examinatrice haar tas uit de auto heeft gepakt. Dit wordt echter in die zin door het CBR betwist, dat volgens CBR de tas (een kleine CBR-tas) tussen examinatrice en de portierdeur hoort te staan, zodat de examinatrice de auto niet kan verlaten zonder de tas mee te nemen. Kalloe heeft dit niet betwist, zodat het hof van de juistheid van deze stelling uit kan gaan. Gesteld noch gebleken is dat de

examinatrice meer of andere eigendommen uit de lesauto heeft gehaald. Nu het rapport van Hoovers overigens niet concretiseert waarom van de examinatrice verwacht mocht worden dat zij de overgang vrij zou maken, is dit rapport onvoldoende onderbouwing van de stelling van Kalloe dat er voldoende tijd was om de lesauto van de overgang af te duwen.
Mogelijkerwijs had een dergelijke handelwijze van de examinatrice verwacht kunnen en mogen worden als het spoor naar beide zijden volledig vrij zou zijn geweest en zij zich rustig had kunnen beraden. Blijkens de gedingstukken naderde In dit geval echter over beide sporen een trein en diende zij in een onderdeel van een seconde te beslissen wat te doen in een levensbedreigende situatie. Dat zij er onder deze omstandigheden voor heeft gekozen de lesauto achter te laten en zichzelf en de examinandus in veiligheid te brengen kan haar niet worden verweten.
Zelfs indien de verklaring van de examinandus van 27 april 2001 juist zou zijn - CBR betwist dat – en er ongeveer een minuut zou zijn verstreken voordat de eerste trein voorbij reed valt zonder nadere toelichting, die wederom ontbreekt, niet in te zien dat de afweging van De Rooy haar leven en dat van de examinandus veilig te stellen zodanig onredelijk was dat van grove schuld moet worden gesproken. Daarbij is van belang dat de alarmbellen van de spoorwegovergang al afgingen. Op een dergelijk moment is het in het algemeen zaak de spoorwegovergang zo snel mogelijk vrij te maken. De grief is derhalve tevergeefs voorgesteld. Het bewijsaanbod dient te worden verworpen als te vaag, nu het onvoldoende is betrokken op voldoende geconcretiseerde stellingen.

2.9 Grief II richt zich tegen de verwerping door de rechtbank van de stelling van Kalloe cs. dat De Rooy heeft geremd waardoor de spoorwegovergang niet vrij kon worden gemaakt.

2.10 Voor zover Kalloe cs. ter onderbouwing van deze grief wijzen op (on)waarschijnlijkheden of mogelijkheden of gissingen laat het hof deze als onvoldoende concreet buiten beschouwing. Het hof begrijpt de toelichting op grief II aldus dat Kalloe cs. beogen te stellen dat de examinatrice heeft geremd op de spoorwegovergang en dat zij hierdoor, al dan niet opzettelijk, heeft verhinderd dat de lesauto van het spoor kon worden verwijderd.

CBR betwist dit. Dit betekent dat het aan Kalloe cs. is deze stelling te bewijzen. Kalloe cs. hebben van deze stelling bewijs aangeboden en kunnen tot bewijslevering worden toegelaten.
Overigens geldt ook op dit punt dat alleen als sprake is van grove schuld van de examinatrice, ruimte bestaat voor aansprakelijkheid van CBR. Partijen zullen zich hierover na bewijslevering nog nader uit dienen te laten.

2.11 Grief III richt zich tegen de verwerping door de rechtbank van de stelling van Kalloe cs. dat de directeur van het CBR aan hen mondeling heeft toegezegd dat zij een bedrag van € 500.000,-- zouden ontvangen.

2.12 Deze grief wordt ook tevergeefs voorgesteld. Reeds bij conclusie van antwoord in eerste aanleg heeft CBR deze stelling gemotiveerd en onderbouwd met bewijsstukken betwist. Gelet op die betwisting had van Kalloe cs. verwacht mogen worden dat zij hun stelling in hoger beroep nader zouden hebben onderbouwd door aan te geven wie namens CBR, wanneer precies en waar voormelde toezegging heeft gedaan. Een dergelijke onderbouwing had – gelet op de verklaringen die CBR ter adstructie van haar betwisting bij memorie van antwoord heeft overgelegd – eens temeer op de weg van Kalloe cs. gelegen. Kalloe cs. hebben dit echter nagelaten. Dit betekent dat hun stelling ook in hoger beroep onvoldoende is onderbouwd. Nu de stelling onvoldoende is geconcretiseerd dient het bewijsaanbod als te vaag – want onvoldoende betrokken op voldoende geconcretiseerde stellingen – te worden verworpen.

2.13 De grieven I en III falen. Gelet op hetgeen hiervoor met betrekking tot de diverse bewijsaanbiedingen van Kalloe cs. is overwogen dient het bewijsaanbod onder 30 van de memorie van grieven voor wat de grieven I en III betreft op dezelfde gronden als de overige bewijsaanbiedingen te worden verworpen.

2.14 Grief II is aanleiding tot het formuleren van een bewijsopdracht.
Gelet op het voorshands overzichtelijke bewijsthema en het naar verwachting beperkte aantal te horen getuigen geeft het hof op grond van proces-economische redenen de raadsman van Kalloe cs. in overweging in overleg met de raadsman van CBR te bezien of niet op één en dezelfde dag zowel de enquête als de contra-enquête kunnen worden gehouden.

3. Beslissing

Het hof:

alvorens verder te beslissen:

laat Kalloe cs. toe door getuigen te bewijzen

- dat de examinatrice heeft geremd op de spoorwegovergang en
- dat zij hierdoor, al dan niet opzettelijk, heeft verhinderd dat de lesauto van het spoor kon worden verwijderd;

beveelt dat een getuigenverhoor zal plaatshebben voor mr. M.C.M. van Dijk, daartoe als raadsheer-commissaris benoemd, in het Paleis van Justitie, Prins Clauslaan 60 te 's-Gravenhage, op 11 januari 2008 om 9.30 uur;

bepaalt dat alleen de procureur van Kalloe cs., thans mr. P.J.M. von Schmidt auf Altenstadt, voor het geval de raadslieden van weerszijden of de getuige(n) op evenvermeld tijdstip volstrekt verhinderd zijn, uiterlijk op 14 november 2007 schriftelijk kan verzoeken om bepaling van een andere datum, onder opgave van de te horen getuige(n) en van de verhinderdata van alle partijen, raadslieden en getuigen in de maanden december en januari 2007;

en bepaalt dat bij gebreke daarvan geen andere gelegenheid tot getuigenverhoor zal worden geboden;

bepaalt dat indien geen sprake is van een verhindering als hiervoor vermeld, in verband met de kerstvakantie en in afwijking van het rolreglement, de namen van de getuigen (zowel in enquête als in contra-enquête) en het procesdossier uiterlijk 19 december 2007 ter griffie dienen te zijn ontvangen.

Dit arrest is gewezen door mrs. M.C.M. van Dijk, Th.W.A.E. Schmitz en J.H.W. de Planque en is uitgesproken ter openbare terechtzitting van 24 oktober 2007 in aanwezigheid van de griffier.